

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 258/2020-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Straku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Ing. Jurajom Trokanom, Vajanského 10, Trnava, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 11 C 150/2008-191 zo 4. júna 2018 a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 16 Co 206/2018-203 z 29. marca 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých uznesení a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 C 150/2008-191 zo 4. júna 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 16 Co 206/2018-203 z 29. marca 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v právnej veci žalobcu ██████████ - ██████████ ██████████, proti sťažovateľke ako žalovanej o zaplatenie 2 888,63 € okresný súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie č. k. 11 C 150/2008-175 zo 4. mája 2018 v spojení s opravným uznesením č. k. 11 C 150/2008-190 zo 4. júna 2018 podľa § 274 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Sťažovateľka podala podľa § 277 ods. 2 CSP návrh na zrušenie uvedeného rozsudku pre zmeškanie a ako ospravedlniteľný dôvod zmeškania pojednávania vo veci (na strane jej predchádzajúceho právneho zástupcu) konaného 4. mája 2018, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, uviedla:

«predchádzajúci PZ si vytvoril asociáciu „štvrtok 4. mája“ a preto sa k súdu dostavil vo štvrtok na 8:30 hod., čo však bol deň 03.05.2018, t.j. o 1 deň skôr, pričom navštívil informačnú kanceláriu súdu, kde sa informoval, či nebolo pojednávanie zrušené a dostal informáciu, že pojednávanie zrušené nie je a má sa o 8:30 pojednávať. Predchádzajúci právny zástupca budovu súdu opustil o cca. 8:45 hod. a bezprostredne na to sa telefonickou cestou snažil zistiť dôvod nekonania pojednávania a volal celkom 2x, no ani raz mu v príslušnej spisovej kancelárii telefón nikto nedvihol.»

3. Okresný súd o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie rozhodol uznesením č. k. 11 C 150/2008-191 zo 4. júna 2018 tak, že návrh zamietol.

4. Sťažovateľka podala proti uvedenému uzneseniu odvolanie z dôvodov, že „rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a neboli

splnené procesné podmienky, keď súd sa v rozhodnutí vôbec nevysporiadal so skutočnosťami uvedenými v návrhu, a to, že samotný súd cestou svojej informačnej kancelárie, ktorej poslaním je už len z názvu o.i. poskytovať stranám informácie, informoval predchádzajúceho PZ žalovanej/Sťažovateľky o tom, že v ten moment, kedy bol prítomný v budove súdu, sa má riadne pojednávať a ďalej, že bolo nemožné telefonicky cez zverejnené tel. č. určené pre verejnosť kontaktovať súd a získať požadované informácie o dôvodoch nekonania pojednávania a teda súd nepreukázal, že by dotazoval pracovníčku kancelárie, ktorá danú informáciu poskytla a nevypočul ju o tejto okolnosti, rovnako ako ani pracovníčky príslušnej spisovej kancelárie, ktoré opakovane na telefonický hovor nereagovali.“.

5. O odvolaní sťažovateľky bolo rozhodnuté napadnutým uznesením krajského súdu tak, že krajský súd napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil.

6. Sťažovateľka vytkla, že okresný súd, aj krajský súd sa vecou zaoberali len z hľadiska, či boli naplnené formálne podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie, a vôbec sa nezaoberali tým, kvôli čomu bol tento inštitút inkorporovaný do civilného procesného kódexu, a to, či správanie sťažovateľky bolo také pasívne, aby mohla byť nezvratne sankcionovaná neúspechom vo veci samej bez jej riadneho prejednávania a rozhodnutia po riadnom dokazovaní, čím sa podľa sťažovateľky dopustili prílišného formalizmu. Sťažovateľka je tiež toho názoru, že striktne formalistické podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie tým, že sa jej predchádzajúci právny zástupca nedostavil na pojednávanie konané 4. mája 2018, splnené sú, ale pre právne konformný rozsudok pre zmeškanie podmienky splnené neboli, pretože jej procesné správanie bolo od začiatku aktívne „*a aj konkrétna skutková okolnosť neúčasti na pojednávaní bola preukázaná ako aktívne konanie v zmysle, že sa pojednávania hodlá zúčastniť a porušovateľ základného práva (Krajský súd v Bratislave) a o to viac prvoinštančný Okresný súd Bratislava I by nemal ignorovať okolnosti na svojej strane...“.*

7. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vo svojom náleze vyslovil, že „*uznesením Krajského súdu v Bratislave č. 16Co/206/2018-203 zo dňa 29.03.2019 a uznesením Okresného súdu Bratislava I č. (12C)11C/150/2008-191 zo dňa 04.06.2018 základné právo*

Sťažovateľky podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené bolo a zrušil uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. 16Co/206/2018-203 zo dňa 29.03.2019 pre porušenie základného práva Sťažovateľky podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, aby Krajský súd v Bratislave odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu zmenil tak, že návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie č. 11C 150/2008 - 175 zo dňa 04.05.2018 v spojení s opravným uznesením č. 11C 150/2008 – 190 zo dňa 04.06.2018 sa vyhovie a prizná sa Sťažovateľke náhrada trov konania za 2 úkony (prevzatie zastúpenia a podanie tejto ústavnej sťažnosti) vo výške 2x (163,33 eur + 9,80 eur) “.

8. Vec napadla ústavnému súdu 15. júla 2019 a v súlade s pravidlami rozdeľovania vecí, ktoré v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 neboli sudcom spravodajcom pridelené, vec sťažovateľky spadala do kategórie zostávajúcich vecí, ktoré mali byť prerozdeľované po vymenovaní ďalších sudcov ústavného súdu. Po vymenovaní ďalších sudcov ústavného súdu (10. októbra 2019) v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 bola vec sťažovateľky prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 schváleného 27. mája 2020 bola vec predbežne prerokovaná v senáte ústavného súdu v zložení Martin Vernarský (predseda senátu) a sudcovia Ivan Fiačan a Peter Straka.

II.

Relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

15. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

16. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

19. Sťažovateľka sa svojou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky napadnutým uznesením okresného súdu

20. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu ústavný súd nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti, a to poukazujúc na princíp subsidiarity.

21. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných

súdiv je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

22. Z uvedeného vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie okresného súdu, keďže ho už preskúmal na základe odvolania sťažovateľky krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľke ochranu jej právam.

23. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky napadnutým uznesením krajského súdu

24. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľky poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdiv (porov. I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (porov. I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

25. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť

tejto ochrany a predtým, než podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

26. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

27. Z obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu a jeho poučenia je zrejmé, že sťažovateľka sa ochrany svojich práv mohla domôcť prostredníctvom inštitútu dovolania. V danom prípade prichádzala do úvahy prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, keďže dovolanie podľa tohto ustanovenia je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí [napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 29. januára 2020 vo veci sp. zn. 5 Obdo 26/2019, implicitne aj uznesenie najvyššieho súdu z 26. septembra 2018 vo veci sp. zn. 5 Cdo 43/2018], ak je daný niektorý z dôvodov zmätočnosti definovaný v tomto ustanovení (v danom prípade ide o tvrdenie sťažovateľky o príliš formalistickom prístupe krajského súdu pri posudzovaní splnenia podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivé súdne konanie). V zásadnej rovine totiž nemožno pochybovať o tom, že zamietnutie návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie (teda skončenie konania), pokiaľ k nemu nedošlo v súlade so zákonom, resp. na základe príliš formalistického prístupu pri posudzovaní splnenia podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie, rozhodne znamená porušenie základného práva žalovanej strany zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy i jej práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže sa jej tým odníma súdna ochrana v podobe garantujúcej všetky ústavne relevantné komponenty práva na spravodlivý proces (napr. právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia súdu).

28. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že sťažovateľka možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) nevyužila, dovolanie nepodala. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno preto nahradzovať ústavnou

sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; a túto možnosť sťažovateľka v tomto prípade mala.

29. Keďže sťažovateľka ani len netvrdila (tým menej preukazovala), že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jej prípadu ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

30. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 11 C 150/2008 bolo zistené, že sťažovateľka, riadne poučená, vo vydanom rozsudku pre zmeškanie nepodala proti nemu odvolanie (pre nesplnenie podmienok na vydanie takého rozhodnutia), avšak využila procesný nástroj obrany – návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podľa § 277 ods. 2 CSP, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu č. k. 11 C 150/2008-191 zo 4. júna 2018 v spojení s napadnutým uznesením krajského súdu.

31. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako neprípustnú, pričom sa argumentáciou sťažovateľky vo vzťahu k porušeniu ňou označených základných práv bližšie nezaoberal.

Podľa § 67 zákona o ústavnom súde pripája k tomuto rozhodnutiu odlišné stanovisko sudca Peter Straka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2020

Martin Vernarský
predseda senátu